

Divrei Tora

PARAŠAT HA-ŠAVUA

קורה

Korah

Bamidbar 16,1 – 18,32

B"H

Rišon/Kohen 16,1-13 -- Prvi Pozvanik/Koen

(poglavlje 16)

Vajikah Korah ben-Jichar ben-Kehat ben-Levi veDatan va'Aviram benej Eli'av ve'On ben-Pelet benej Re'uven.

1 I pridobi za sebe Korah ben Jichar, potomak Kehata, potomak Levija, Datana i Avirama, sinove Eliavove, i Ona ben Peleta potomke Rubenove. 2 Oni se suprostaviše Mošeu zajedno sa dvjesta i pedeset sinova Izraelovih, starješina zajednice, predstavnika skupštine i ljudi na glasu. 3 Oni se skupiše protiv Mošea i Arona i rekoše im: "Previše ste uzeli na sebe, jer cijela zajednica, svi su sveti, i VJEČNI je među njima. Zašto se vi uzdižete iznad zajednice VJEČNOG?" 4 Moše to ču i pade ničice na svoje lice. 5 I progovori Korahu i svojoj družini njegovoj rekavši: "Ujutro će VJEČNI obznaniti, tko je njegov i tko je svet, i približit će ih k sebi. I onoga koga izabere, on će mu se približiti. 6 Učinite ovo: Uzmite sebi kadionice, Korah i sva družina njegova. 7 Metnite vatre u njih i stavite na njih tamjana sutra pred VJEČNIM. I čovjek koga VJEČNI izabere, on je svet. Previše ste toga uzeli na sebe, sinovi Levijevi." 8 Moše reče Korahu: "Molim vas saslušajte, sinovi Levijevi. 9 Zar nije dosta, što vas je B-g Izraelov odvojio od zajednice Izraelove, da vas približi k sebi, da vršite službu u Šatoru VJEČNOG i stojite pred zajednicom da služite za njih? 10 Približio je tebe i svu tvoju braću, sinove Levijeve s tobom, a vi tražite još i svećeništvo. 11 Zato ste ti i sva tvoja družina, koja se skupila, protiv VJEČNOG, jer tko je Aron, da se žalite na njega?" 12 I poslao je Moše da pozovu Datana i Avirama, sinove Eliavove, ali oni odgovoriše: " Nećemo doći! 13 Zar nije dosta, što si nas odveo iz zemlje u kojoj teče mlijeko i med da nas poubijaš u pustinji, nego se sada još hoćeš i nametnuti za gospodara nad nama?"

Šeni/Levi 16,14-19 -- Drugi Pozvanik/Levi

Af lo el-erec zavat halav udvaš havi'otanu vatiten-lanu nahalat sade vaharem ha'ejnej ha'anašim hahem tenaker lo na'ale.

14 Nisi nas uveo u zemlju kojom teče mlijeko i med, niti si nam dao u nasljedstvo njive i vinograde! Čak i da iskopaš oči ovim ljudima mi nećemo doći!« 15 Moše se vrlo ražalosti i reče VJEČNOM: »Nemoj prihvatiti njihov prinos. Ni jednoga njihova magarca nisam prisvojio niti sam ijednoga od njih oštetio.« 16 Moše reče Korahu: »Ti i čitava tvoja zajednica trebate biti sutra pred VJEČNIM; ti, i oni, i Aron. 17 Neka svaki uzme svoju kadionicu i stavi u nju tamjana i neka svaki donese svoju kadionicu pred VJEČNOG, dvjesta i pedeset kadionica. I ti i Aron uzet ćete svaki svoju kadionicu.« 18 I svaki uze svoju kadionicu, i stave vatre u nju, i stave tamjana na nju i stajali su kod ulaza u Šator sastanka s Mošedom i Aronom. 19 Skupi Korah svu zajednicu protiv njih na ulazu u Šator sastanka, i slava VJEČNOG pokaza se pred čitavom zajednicom.

DivrejTora

Šliši 16,20-17,8 -- Treći Pozvanik

Vajedaber HAŠEM el-Mošē ve'el-Aharon lemor.

20 I progovori VJEČNI Mošeu i Aronu, rekavši: 21 »Odvojite se od te zajednice i uništiti ću ih odmah!«
22 Oni padoše ničice na svoje lice i rekoše: »O B-že, B-že duha svih tijela, ako jedan čovjek sagriješi, hoćeš li se razgnjeviti na cijelu zajednicu?« 23 Onda VJEČNI progovori Mošeu rekavši:
24 »Govori zajednici i reci im: Udaljite se od prebivališta Koraha, Datana i Avirama!« 25 Moše ustade i otide k Datanu i Aviramu, a starješine izraelske slijedile su ga. 26 On progovori zajednici rekavši: »Molim vas, udaljite se od šatora tih zlih ljudi i nemojte se doticati ničega što je njihovo, da ne bi bili uništeni zbog svih njihovih grijeha.« 27 Tako se oni udalje iz okolice prebivališta Koraha, Datana i Avirama, a Datan i Aviram izadoše te stanu uspravno na ulazu svojih šatora sa svojim ženama, svojom djecom i svojom dojenčadi. 28 Moše reče: »Po ovom ćete vidjeti da me VJEČNI poslao da učinim sva ova djela, jer ja ih nisam sam izmislio: 29 Ako ovi ljudi umru kao što umiru svi ljudi, i zadesi ih sudbina svih ljudi, onda me VJEČNI nije poslao. 30 Ali ako VJEČNI učini stvaranje i zemlja otvori svoja usta i proguta njih i sve što je njihovo, i ako živi siđu u grob, znat ćete da su ovi ljudi izazvali VJEČNOG.« 31 Čim je on završio izgovaranje svih ovih riječi, tlo se pod njima raspukne; 32 zemlja ispod njih otvori usta svoja i proguta njih i njihove domove, i sve ljude koji su bili s Korahom i svu imovinu. 33 Oni i sve što je bilo njihovo živi siđoše u grob, zemlja se nad njima zatvori i nestali su iz zajednice. 34 A Izraelci što su stajali oko njih pobjegoše od njihovih krikova jer rekoše: »Da ne bi i nas zemlja progutala!« 35 Vatra izade od VJEČNOG te proždre dvjesto i pedeset ljudi koji su prinosili tamjan.

(poglavlje 17)

I progovori VJEČNI Mošeu, rekavši: 2 »Kaži El'azaru, sinu Arona svećenika, da pokupi kadionice iz toga zgarišta - jer su postali posvećeni - a vatru iz njih neka istrese podalje. 3 Kadionice onih koji su sagriješili po cijenu svojih života neka se prekuju u pločice za oblaganje žrtvenika, jer su ih donijeli pred VJEČNOG, i time su postale posvećene, i bit će kao podsjetnik sinovima Izraelovim.« 4 Tako El'azar svećenik uze mjedene kadionice koje su donijeli oni koji izgorješe; prekovaše ih u pločice za oblaganje žrtvenika, 5 kao podsjetnik sinovima Izraelovim, da nitko izvana, koji nije od Aronova potomstva, neće pristupiti da pali tamjan pred VJEČNIM, da ne budu kao Korah i njegova družina, prema onom što je kazao VJEČNI u vezi njega preko Mošea. 6 Slijedećeg dana čitava zajednica Izraelova tužila se na Mošea i Arona govoreći: »Pobili ste narod VJEČNOG!«. 7 Dogodilo se dok se zajednica sakupljala protiv Mošea i Arona, da se oni okrenuše prema Šatoru sastanka, i gle: oblak ga prekri i slava VJEČNOG se pokazala. 8 Moše i Aron dođoše pred Šator sastanka.

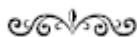

Revi'i 17,9-15 -- Četvrti Pozvanik

Vajedaber HAŠEM el-Mošē lemor.

9 I progovori VJEČNI Mošeu, rekavši: 10 »Maknite se u stranu od te zajednice; i uništiti ću ih odmah!«
Oni padoše ničice na svoja lica. 11 Moše reče Aronu: »Uzmi kadionicu i stavi vatre sa žrtvenika na nju i metni tamjana. Onda je brzo odnesi do zajednice i učini pomirenje za njih, jer je gnjev VJEČNOG već izbio i pomor je počeo!« 12 Aron uze kao što mu je Moše rekao te otrča usred zajednice, a kad tamo, pomor je već počeo među narodom. On stavi tamjana na nj te učini

pomirenje za narod. 13 On stajaše između mrtvih i živih, i pomor se prekide. 14 Broj pomrlih za pomora bio je četrnaest tisuća i sedam stotina, pored onih koji su poginuli zbog Koraha. 15 Aron se vrati k Mošeu na ulaz u Šator sastanka; i pomor je bio zaustavljen.

Hamiši 17,16-24 -- Peti Pozvanik

Vajedaber HAŠEM el-Mošé lemor.

16 VJEČNI reče Mošeu: 17 »Razloži Izraelcima te od njih uzmi po jedan štap za svaki očinski dom; uzmi od svih njihovih starješina za njihove očinske domove dvanaest štapova. Ime svakoga napiši na njegovu štapu. 18 A kako ima po jedan štap za svakoga starješinu očinskih domova, Aronovo ime napiši na Levijevu štapu. 19 Onda ih položi u Šator sastanka pred Svjedočanstvo; ondje gdje se s tobom sastajem. 20 Štap onoga čovjeka koga izaberem propupat će. Tako ću maknuti od sebe rogeborenje Izraelaca kojim prigovaraju vama.« 21 Moše tako kaza Izraelcima. Sve njihove starješine dadoše mu štap, po jedan štap za svakoga starješinu - dakle, dvanaest štapova za njihove očinske domove. Među njihovim štapovima bio je i štap Aronov. 22 Mojsije položi štapove pred VJEČNOG u Šatoru svjedočanstva. 23 Kad sutradan Moše uđe u Šator svjedočanstva, gle: štap Arona iz doma Levijeva propupao! Potjerala mladica, procvjetao cvijet i sazreli bademi. 24 Tada iznese van Moše od ispred (prisutnosti) VJEČNOG sve štapove sinovima Izraelovim. Oni ih razgledaše, a onda svatko uze svoj štap.

Šiši 17,25-18,20 -- Šesti Pozvanik

Vajomer HAŠEM el-Mošé hašev et-mate Aharon lifnej ha'edut lemišmeret le'ot livnej-Meri utehal telunotam me'alaj velo jamutu.

25 VJEČNI reče Mošeu: »Opet stavi Aronov štap pred Svjedočanstvo, neka se čuva za znak buntovnim sinovima. Dokončaj tako njihovo rogeborenje protiv mene da ne izginu.« 26 I učini Moše kako mu je VJEČNI zapovjedio, tako učini. 27 Rekoše Izraelci Mošeu: »Izgibosmo! Propadosmo! Svi odreda propadosmo! 28 Tko god priđe prebivalištu VJEČNOG, umire. Zar ćemo svi izginuti?«
(poglavlje 18)

Tada VJEČNI reče Aronu: »Ti, tvoji sinovi i tvoj očinski dom s tobom bit ćete odgovorni za grijehe u Svetištu; ti i tvoji sinovi s tobom bit ćete odgovorni za grijehe svog svećeništva. 2 Pridruži k sebi i svoju braću od Levijeva plemena - tvoga pradjedovskog doma - neka ti se priključe da ti poslužuju, tebi i tvojim sinovima s tobom, pred Šatorom svjedočanstva. 3 Neka stoje na službu tebi i svemu Šatoru, ali neka se ne približuju pokućstvu u Svetištu niti žrtveniku, da ne poginu i oni i vi. 4 Neka su, dakle, tebi pridruženi i neka preuzmu brigu za Šator sastanka, svaku službu oko Šatora. I neka se ni jedan stranac ne približuje vama, 5 a vi vršite službu u Svetištu i službu oko žrtvenika da se više ne izlijeva gnjev na sinove Izraelove. 6 Uzeh, evo, vašu braću levite između Izraelaca vama za dar; kao darovani pripadaju VJEČNOM da obavljaju službu oko Šatora sastanka. 7 Ti i tvoji sinovi s tobom preuzmite svećeničke poslove oko svega što spada na žrtvenik i iza zavjese. Službu koju dajem na dar vašem svećeništvu vi obavljajte. A stranac koji se primakne neka se pogubi.« 8 Još reče VJEČNI

Aronu: »Tebi, evo, povjeravam brigu o onom što se meni prinosi. Sve što Izraelci posvećuju dodjeljujem tebi i tvojim sinovima kao baštinu trajnim zakonom. 9 Ovo neka pripadne tebi od svetinjâ nad svetinjama: od paljenih žrtava svi njihovi darovi, za sve njihove prinosnice, za sve njihove okajnice i za sve njihove naknadnice što ih budu meni uzvraćali; ta vrlo sveta stvar neka pripadne tebi i tvojim sinovima! 10 Blagujte ih kao najveće svetinje! Svaki muškarac može ih jesti. Neka ti budu svete! 11 I ovo neka bude za tebe: ono što se uzima od sinova Izraelovih prinosa da se prinese kao prikaznica - trajnim zakonom predajem tebi, tvojim sinovima i tvojim kćerima s tobom. Svatko tko u tvome domu bude čist može od toga jesti. 12 Najbolje od novoga ulja i najbolje od novoga vina i žita - prvine koje se prinose VJEČNOM - predajem tebi. 13 Prvi rodovi svega u njihovoj zemlji što ih budu donosili VJEČNOM neka budu tvoji. Tko je god čist u tvome domu, može ih jesti. 14 Sve što u Izraelu bude određeno za 'herem' neka je tvoje. 15 Svako prvorodenče svih bića - kako ljudi tako i životinja - što se prinose VJEČNOM neka bude tvoje. Samo pusti da se otkupi prvenac od ljudi i prvenče od nečiste stoke. 16 Kad budu stari mjesec dana, pusti da ih otkupljuju. A njihovu otkupnu cijenu odredi: pet srebrnih šekela, prema hramskom šekelu, a to je dvadeset gera. 17 Ali prvenče kravlje, prvenče ovčje i prvenče kozje neka se ne otkupljuje. Oni su svetinja. Krv njihovu izlij na žrtvenik, a pretilinu njihovu sažeži u kâd kao žrtvu spaljenu na ugodan miris VJEČNOM. 18 Njihovo meso neka pripadne tebi; kao i grudi žrtve podizanja i desno pleće. 19 Sve posvećene prinose što ih sinovi Izraelovi podižu VJEČNOM predajem trajnim zakonom tebi, tvojim sinovima i tvojim kćerima s tobom. To je savez osoljen, trajan pred VJEČNIM, tebi i tvome potomstvu s tobom.« 20 »Nemoj imati baštine u zemlji njihovoj«, reče VJEČNI Aronu, »niti sebi stjeći posjeda među njima! Ja sam tvoj dio i tvoja baština među Izraelcima.«

Švi'i 18,21-32 -- Sedmi Pozvanik

Velivnej Levi hine natati kol-ma'aser beJisra'el lenahala helef avodatam ašer-hem ovdim et-avodat Ohel Mo'ed.

21 »Levijevim sinovima, evo, predajem u baštinu sve desetine u Izraelu za njihovu službu - za službu što je obavljaju u Šatoru sastanka. 22 A sinovi Izraelovi neka se više ne primiču Šatoru sastanka, da ne navuku na se grijeh i ne poginu. 23 Neka samo leviti obavljaju službu u Šatoru sastanka; i neka oni budu odgovorni za svoj grijeh. Trajna je to odredba za vaše naraštaje; među sinovima Izraelovim neka nemaju posjeda, 24 jer ja im predajem u posjed desetine što ih sinovi Izraelovi prinose na dar VJEČNOM. Stoga sam za njih rekao: neka oni nemaju posjeda među sinovima Izraelovim.« 25 VJEČNI reče Mošeu: 26 »Levitima govori i reci im: 'Kad od sinova Izraelovih primete desetinu, koju ja od njih dajem vama u baštinu, od toga onda vi podignite dar VJEČNOM: desetinu od desetine. 27 Prinos će vam biti zaračunan kao da je prinos s gumna i otoka iz badnja. 28 Tako isto podignite dar VJEČNOM i od svih svojih desetina što ih primete od Izraelaca. Od toga dajte dar VJEČNOG svećeniku Aronu. 29 Od svih darova koje budete primali podižite dar VJEČNOM; od svega ono najbolje - onaj dio koji treba posvećivati.' 30 Još im reci: 'Pošto od toga prinesete najbolji dio, neka se to levitima uračuna kao prihod s gumna i prihod iz badnja. 31 Na svakome ga mjestu možete jesti, i vi i vaši ukućani, jer to vam je nagrada za vašu službu u Šatoru sastanka. 32 Pošto prinesete njegov najbolji dio, nećete navući na seba grijeha; svetinjâ sinova Izraelovih nećete oskrvnjivati te nećete ginuti.'«

Divrejtora

Maftir Šabat Roš hodeš -- Bamidbar 28,9-15

Uvejom haŠabat šnej hvasim benej-šana tmimim ušnej esronim solet minha blula vašemen venisko.

9 "Na dan šabata: dva jednogodišnja janjeta bez mane i dvije desetine efe najboljeg brašna, zamiješena s uljem, za prinosnicu, s njezinom ljevanicom. 10 Neka se subotnja paljenica svakog šabata dodaje trajnoj paljenici i njezinoj ljevanici." 11 "Na početku vaših mjeseci prinosite VJEČNOM za paljenicu: dva junca, jednoga ovna i sedam jednogodišnjih janjaca bez mane. 12 Za pojedinog junca kao prinosnicu: tri desetine najboljeg brašna zamiješena s uljem; za svakog ovna kao prinosnicu: dvije desetine efe najboljeg brašna zamiješena s uljem. 13 Za svako janje jednu desetinu efe najboljeg brašna zamiješena s uljem kao prinosnicu. To je paljenica spaljena na ugodan miris VJEČNOM. 14 Njihove ljevanice neka budu: na junca polovica hina vina; na ovna trećina hina; na janje četvrtina hina. To neka bude mjesečna paljenica na mlađak svakog mjeseca u godini. 15 Povrh trajne paljenice neka se VJEČNOM prinosi jedan jarac kao okajnica s njezinom ljevanicom."

Haftara - Šabat Ros hodeš

Ješajahu 66,1 – 66,24

Ko amar HAŠEM hašamajim kis'i veba'arec hadom raglaj ej-ze vajit ašer tivnu-li ve'ej-ze makom menuhati.

1 Ovako govori VJEČNI: "Nebesa su moje prijestolje, a zemlja podnožje nogama! Kakvu kuću da mi sagradite i gdje da bude mjesto mog prebivališta? 2 Ta sve je moja ruka načinila i sve je moje" - riječ je VJEČNOG. "Ali na koga svoj pogled svraćam? Na siromaha i čovjeka duha ponizna koji od moje riječi dršće. 3 Ima ih koji kolju bika, ali i ljude ubijaju; žrtvuju ovcu, ali i psu vrat lome. Netko prinosi žrtvu, ali i krv svinjsku; prinose kad, ali časte i kipove. Kao što oni izabraše svoje putove i duši im se mile gnusobe njihove, 4 tako ću i ja izabrati za njih nevolje nesmiljene, pustit ću na njih ono čega se plaše. Jer zvao sam, a nitko se ne odazva, govorio sam, a nitko ne poslušao, nego su činili što je zlo u očima mojim, izabrali ono što mi nije po volji." 6 Čuj! Buka iz grada, glas iz Hrama! Glas je to VJEČNOG koji uzvraća svojim neprijateljima. 8 Tko je takvo što čuo, tko je takvo što vidio? Može li se zemlja u jednom danu napučiti? Može li se narod odjednom roditi? A tek što je osjetila trudove, Cionka rodi sinove! 9 "Zar bih ja otvorio krilo materino a da ono ne rodi?" - govori VJEČNI. "Zar bih ja, koji dajem rađanje, zatvorio maternicu?" - kaže B-g tvoj. 10 Veselite se s Jeruzalemom, kličite zbog njega svi koji ga ljubite! Radujte se, radujte s njime svi koji ste nad njim tugovali! 11 Nadojite se i nasitite na dojčama utjehe njegove da se nasišete i nasladite na grudima krepčine njegove. 12 Jer ovako govori VJEČNI: "Evo, mir ću na njih kao rijeku svratiti i kao potok nabujali bogatstvo naroda. Dojenčad ću njegovu na rukama nositi i milovati na koljenima. 13 Kao što mati tješi sina, tako ću i ja vas utješiti - utješit ćete se u Jeruzalemu." 15 Jer, evo, dolazi VJEČNI s ognjem - bojna su mu kola poput vihora - da u jarosti gnjev svoj iskali i prijetnje svoje u ognju žarkome. 16 Da, sudit će VJEČNI ognjem i mačem svakom smrtniku: pobijenih VJEČNOGA mnoštvo će biti. 17 Oni koji se posvećuju i čiste u vrtovima iza onog jednog u sredini, koji jedu svinjetinu, nečisto i miševе - svi će zajedno izginuti, riječ je VJEČNOG. 18 Ja dobro poznajem njihova djela i namjere njihove. "Dolazim da saberem sve puke i jezike, i oni će doći i vidjeti moju Slavu! 19 Postavit ću im znak i poslat ću preživjele od njih k narodima u Taršiš, Put, Lud, Mošek, Roš, Tubal i Javan - k dalekim otocima koji nisu čuli glasa o meni ni vidjeli moje Slave - i oni će naviještati Slavu moju narodima. 20 I dovest ću svu vašu braću između svih naroda kao prinos VJEČNOM - na konjima, na bojnim kolima, nosilima, na mazgama i jednogrbim devama - na Svetu goru svoju u Jeruzalemu" - govori VJEČNI - "kao što sinovi Izraelovi prinose prinos u čistim posudama u Domu VJEČNOG. 21 I uzet ću sebi između njih svećenike, levite" - govori VJEČNI. 22 "Jer, kao što će nova nebesa i zemlja nova, koju ću stvoriti, trajati preda mnom" - riječ je VJEČNOG - "tako će vam ime i potomstvo trajati. 23 Od mlađaka do mlađaka, od šabata do šabata, dolazit će svi ljudi da se poklone pred licem mojim" - govori VJEČNI.

Divrej Tora

Minha

Kriat Tora (Paraša Hukat)

Bamidbar 19,1-17

(poglavlje 19)

Vajedaber HAŠEM el-Mošé ve'el-Aharon lemor.

VJEČNI reče Mošeu i Aronu: 2»Ovo je zakonska odredba što ju je VJEČNI naredio: Reci Izraelcima neka ti dovedu crvenu junicu, zdravu, na kojoj nema mane i na koju još nije stavljan jaram. 3 A vi je predajte svećeniku Eleazaru. Neka se zatim izvede izvan tabora i zakolje pred njim. 4 Svećenik Eleazar neka uzme njezine krvi na svoj prst pa njome poškropi sedam puta prema pročelju Šatora sastanka. 5 Neka se onda junica spali na njegove oči; neka joj se spale: koža, meso, krv i nečist. 6 Potom neka svećenik uzme cedrovine, izopa i crvenoga prediva pa ih baci usred vatre gdje se krava spaljuje. 7 Neka svećenik opere svoju odjeću, a svoje tijelo u vodi okupa. Poslije toga neka se svećenik vrati u tabor, ali neka je nečist do večeri. 8 I onaj koji ju je spaljivao neka svoju odjeću opere i okupa svoje tijelo u vodi te bude nečist do večeri. 9 A jedan čist čovjek neka pokupi pepeo od junice pa ga pohrani izvan tabora na čisto mjesto da se čuva izraelskoj zajednici za vodu očišćenja. To je žrtva okajnica. 10 I onaj koji skupi pepeo od junice neka opere svoju odjeću i bude nečist do večeri. Neka to bude trajan zakon i za Izraelce i za stranca koji među njima boravi.« 11 »Tko se dotakne mrtva ljudskog tijela neka je nečist sedam dana. 12 Takav neka se opere tom vodom trećega dana i sedmoga dana pa će biti čist. Ako se ne opere trećega dana i sedmoga dana, neće biti čist. 13 Tko se dotakne mrtvaca, tijela preminula čovjeka, a ne opere se, oskvrnjuje prebivalište VJEČNOG. Takav neka se iskorijeni iz Izraela. Budući da vodom za očišćenje nije bio poliven, nečist je; njegova je nečistoća još na njemu.« 14 »Ovo je zakon kad koji čovjek umre u šatoru: tko god uđe u šator i tko god bude u šatoru neka je nečist sedam dana. 15 Svaka otvorena posuda koja ne bude zatvorena poklopcem neka je nečista. 16 A na otvorenu polju tko se god dotakne poginuloga od mača, ili mrtvaca, ili ljudskih kostiju, ili groba, neka je nečist sedam dana. 17 Neka se za onoga koji se onečistio uzme pepela od životinje spaljene za okajnicu i na nj, u kakvu sudu, nalije žive vode.

*Alijot Rišon, Šeni, Šliši i Revii preveo: Vatroslav Ivanuša
Ostale alijot i haftara: adaptirano iz više hrvatskih prijevoda*